

ՕՐԱԳՐ

20 ՓԲՅ

ՓԲՅ 20

Զ. ՏԱՐԻ 2 ՁԻԼԳԱՏԷ 1291 ԳԱՐԸՄ 35 ՈՒՐԱԹ 29 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1874 Ն. Տ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 20 ԹԻԻ 1402

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Ա. Զ. Գ. Ի. Ն. Վ. Ա. Ր. ԶԱ. ԿԱ. Ն.

Վ. Ի. Զ. Ա. Կ. Ը.

Ազգը Սահմանադրութիւն մը հաստատելով հարկաւ անկից կապաւոր մեծամեծ բարիքներ, սակայն լոկ օրէնքադրութիւնը ի՞նչ բարիք կրնայ տալ ազգին՝ եթէ հաւատարիմ գործադրիչ չունի. նմանապէս նաև ի՞նչ կրնայ ընել ամենէն հաւատարիմ գործադրիչ անգամ, երբ պարտքը մէկ կողմէն՝ ազգային անհատը իրենց պարտաւորութիւնը եղած տրոց վճարելու տակաւին անսովոր գտնուելով՝ միւս կողմէն վարչութեան գլուխն ու մարմինը կը ճնշեն ճիշդ այսպիսով մէկ կողմէն մերսահմանադրական առաջին վարչութիւնը՝ որն որ գոնէ պարտապահանջից ճնշումէն ազատելու համար՝ երուսաղէմայ սընտուկէն 5-600 հազար դշի փոխառութիւն մը ընել ուղեց, և անկէ ծագեցաւ ազգին մէջ այն նշանաւոր Բեքէնի Բեքէնի խռովութիւնը, վասն զի որ եպիսկոպոսէն որ կը յուսացուէր թէ կեդրոնին կուտայ այդ գրամը, նա պիտի ընտրուէր երուսաղէմայ Պատրիարք անոր միաբանութեան մէջէն կամ դրսէն. այս չը յաջողեցաւ, սակայն Սահմանադրութիւնն ալ զադրեցաւ և բոլոր ժողովները լուծուեցան. սակայն ասկէ ծագեցաւ դարձեալ ուրիշ գրամական մեծ դժուարութիւն մը. վասն զի կեդրոնը ոչ միայն ատով երուսաղէմէն ըստ պատած դրամը կրցաւ ձեռք ձգել, այլ ընդհակառակն ազգն ալ ուխտեց բնաւ դրամ մը չը տուլ կեդրոնին. ասկէ հետեւեցաւ այն գաղափարը թէ՛ ինք թէ Սահմանադրութիւնը վերադարձուի ազգին՝ ազգը շահուած ըլլալով ատով՝ դարձեալ իւր տուրքը կը շարունակէ և գոնէ միայն հին պարտաւորաց ճնշումը մնացած կըլլայ. ուստի և Սահմանադրութիւնը դարձեալ գործադրութեան դրուեցաւ. սակայն հա-

զիւ 3 տարի կադն ի կադն շարունակեց՝ գրամական տագնապը կրկին վրայ հասաւ, ասոր վրայ զանազան միջոցներ խորհուեցաւ, բայց վերջապէս չը կարէնալով յաջողիլ ասոնց և ոչ մէկը՝ զայրացեալ կուսակցութիւններ կազմուեցան՝ որպէս թէ մին միւսին դէմ դըրամական դժուարութիւն կը յարուցանէր, անոր գրամական ծրագիրը չընդունէր. ասոր ալ բնականաբար յաջորդեց դարձեալ Սահմանադրութեան դադարումը և հազիւ տուեց քանի մը տարի՝ ճիշդ առաջուան պարագաները կրկնուեցան, հետեւաբար խորիմեանի Պատրիարքական ընտրութեան հրամանագրին մէջ Բեքէնի Բեքէնի մը դրուելով՝ Սահմանադրութիւնը գործադրութեան առնուեցաւ. խորիմեան տեսնելով թէ՛ հին պարտուց խնդիրն է որ միշտ Պատրիարքները կը ձգէ պաշտօնէն՝ ձեռք դարկաւ ատոր վճարմանը և յաջողելով մէկ մասին վճարուելուն՝ այնքան ատեն ապահովեց իւր դահաւարութիւնը, սակայն վերջերը փոխելով իւր դադարաւորը՝ փոխանակ անտուկին մնացած պարտքը վճարել տալով՝ ինքն սկսաւ առատ գրամ՝ քաշել՝ մինչև 150 հազար դրշի մօտ գումար մը, հետեւաբար ինկաւ պատրիարքութեան իր բոլոր յոյսերուն հակառակ՝ ո՞ր պահելով Բեքէն. Ժողովոյ դէմ թէ ինչո՞ւ իր դահը տապալեց անակնունելի կերպով. վերջապէս Ամեն. Ներսէս Սրբազան Պատրիարք ընտրուեցաւ, սակայն թէ Բեքէն. Ժողովոյ դէմ խորիմեանց կողմէն յարուցուած հալածանքը և թէ հին պարտապահանջից ճնշումը զինքն չափէն աւելի անհանգիստ ըրին. ուստի կամ այս երկու պատճառները պէտք էր բառնալ. և կամ պատրիարքութեան ինչալ:

Յուլիս 3ը նշանաւոր օր մ'էր, որ ամեն բան պիտի տապալէր թէ Պատրիարք, թէ Բեքէն. Ժողով և թէ Սահմանադրութիւն. Սրբազան Պատրիարքը նոյն օրը ամեն արիւթիւն ի գործ դրաւ և այն նշանաւոր դաւադրու-

թիւնը մէկ հարուածով տապալեց. անկէ ետքը զգալի եղաւ ժողովոյն կանոնադրութեան պէտքը. ուստի և խորիմեանցաւ Ռուսինեան Եփէնտի կողմէն և մէկ նիստի մէջ ընդունուելով այդ կանոնադրութիւնը կեանք առաւ Բեքէն. Ժողովը և մահացան անոր թշնամիք. սակայն հին պարտուց ճնշումը դեռ կար ու կը կենար, որ կրնար վրահատեցնել ժողովները և մեծ դաւադրութեան միջոց ըլլալ:

Ահա Ներսէս Սրբազան այս դժուարութիւնն ալ բարձաւ շնորհիւ վսեմ. Սրբազամ բայալի և վսեմ. Սարգիս պէյի՝ ինչպէս նաև ջանիւք վսեմ. Սիմօն պէյի, որով ազգը այսօր կրնայ ճակատը բաց ըսել ՍԱԼ ՊԱՐՏԳ ԶՈՒՆԻՆԻ:

Շատ աղեկ, հիմայ ոչ պարտք ունինք և ոչ հալածման տակ Բեքէն. Ժողով, ուրեմն հիմայ է որ առ ազգն ունեցած սահմանադրական պարտաւորութիւնն իսկապէս, ազգը իւր պարտքն եղած տուրքն վճարելու սովորած ըլլալուն մեծ դիւրութիւնն ալ ի ձեռին ունենալով:

Այսօր այսչափով բաւականանալով ուրիշ առթիւ մը մտադիր ենք խօսիլ թէ ի՞նչ է նախնական պարտաւորութիւնն:

Ա. Զ. Գ.

Թաղիս Ս. Առաքելոց եկեղեցւոյ տօնախմբութեան առթիւ՝ բարձրանորհ Ս. Պատրիարք Հայրն հրաւիրուած է յառաջիկայ կիրակէիս Ս. Պատարագ մատուցանել և հոգեւորապէս մխիթարել ժողովուրդը:

Ուստի խորհուրդս կը փութայ հրաւիրել կարգաւ ամէն ազգայնոց որ այս հոգեւոր հանդէսը պատուել բարեհաճին:

Ի Դիմաց Թաղ. խորհրդոյ

Առնանապիր Առնանապետ
Հ. Մազպուլեան Կ. Ա. Բաբադեան
1874 Նոյեմ.

Ի Թաղ. խորհրդարանէ,
Եփէն-գալուի

Հ Ե Ռ Ա Ք Ր Ա Լ Ո Ւ Ր Ք

ԳԱՂՂԻԱ

Բարիք 9 դեկտ.

Պուշ-տիւ-թօն Գաւառէն պատգաւ մաւորութիւն մը ընտրուեցաւ պահանջելու համար որ Արեւելից հետի վաճառականութեան անհրաժեշտ նկատուած դաշնագրութիւններն անփոփոխ պահուին :

Կարիպալտի հրամայած գաղղիական զօրաբանակին վրայ ըլլալիք քննութեան յանձնաժողովն իւր գործն աւարտեց : Տեղեկագիրը կըսէ թէ Կարիպալտի, Բրուսիացուց մօտենալը տեսնելուն պէս, առանց պատերազմի թողեր է իւր դիրքերը, զորս կարելի էր պաշտպանել, և կը յաւելու ըսելով թէ այսպիսի պարագայի մը մէջ եթէ նա գաղղիացի զօրապետ մ'եղած ըլլար, զինքը պատերազմական խորհրդոյ մ'առաջը դատի քաշել հարկ պիտի լինէր :

ՄԻԱՑԵԱԼ-ՆԱՀԱՆԳԻ

Ուօշինկիթն 8 դեկտ.

Արտաքին գործոց վերատեսուչ Պ. Ֆիշ՝ Մատրիտի ամերիկեան դեսպանին փետրվար թուականաւ ղրկած մէկ գրութեանը մէջ կ'ըսէ թէ Կրանթ նախագահը Գուպա կղզոյն անկախութիւնը ու գերեաց ազատութիւնը իբր լուծումն կը նկատէ սոյն խնդրոյն, սակայն յիշեալ կղզին Միացեալ-Նահանգաց հետ միացնելը բնաւ մտքէն չանցնիր :

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պերլին 9 դեկտ.

տ' Արնիմ կոմսին դատաստանը տեսնելու սկսեց հրապարակաւ : Դատարանը որոշեց հասարակութիւնը դուրս հանել միմիայն կրօնական քաղաքականութեանը վերաբերեալ գրութեանց ընթերցմանը միջոցին, իսկ միւս մասերուն համար թոյլ տուաւ ներկայ գլտնուելու :

Ընդհանուր փաստաբանն յետոյ ամբաստանագիրը կարգաւ, յորում կ'ըսէր թէ տ'Արնիմ կոմսը Գերմանիոյ քաղաքականութեանը և օտար տէրութեանց հետ սորա ունեցած յարաբերութեանցը մասին մեծ կարեւորութիւն ունեցող խել մը գրութիւններ կորցրէ է, որոց մէկ մասը պաշտօնէին պահանջմանը վրայ ետ դարձուցեր, մէկ մասն ալ կոմսն իբրեւ իւր անձնականին վերաբերեալ կը համարէ, և միւս մասն ալ անոնք են որոց ինչ եղած ըլլալը չը գիտնալ կը յայտարարէ :

Ընդհանուր փաստաբանը ապացուցանելով յիշեալ գրութեանց պաշտօնական հանգամանք մ'ունենալը, կը յայտնէ թէ Պերլմարք իշխանին ձեռագիրն

եղած նամակները պահաշուած գրութեանց մէջը չ'են, կը մեղադրէ տ'Արնիմ կոմսին՝ լրագրաց մէջ տուած խել մը հրատարակութիւնները, ինչպէս նաև լրագրաց շատին հետ ունեցած յարաբերութիւնները, հուսկ ուրեմն կ'ըսէ որ կոմսն այս գրութիւնները իւր քովը վար դրեր է ո'չ թէ ինքզինքին պաշտպանութեանը համար՝ այլ մանաւանդ կայսրութեան քաղաքականութեանը դէմ ընելիք նոր յարձակմանցը համար գործածելու զադոնք :

Ամբաստանելոյն փաստաբանը Պ. Մունքէլ, խօսք առնելով՝ դատարանին այս խնդրոյն մէջ ձեռնհասութիւն ունենալը կը ժխտէ, սակայն յիշեալ առարկութիւնն անընդունելի կը վճռուի :

տ'Արնիմ կոմսին հարցուելով, սա ինքզինքը յանցաւոր չը ճանչիր, և կ'ըսէ թէ հարցաքննութեան միջոցին ինչ որ յայտնէր է՝ ատենց և ոչ մէկը կուրանայ կամ յետոյ կը կոչէ, և կը յաւելու թէ չը ճանչիր որ արտաքին գործոց պաշտօնէին իրաւասական իշխանութիւն մ'ունենայ արդէն պաշտօնէն հրաժարեալ դեսպանի մը անձին վրայ :

Խնդրոյն յաջորդ նիստն ալ վաղը տեղի պիտի ունենայ :

ՆԵՐՔԻՆ

Անցեալ շաբթու ընդ երկար մէջ բերինք Լեանդ Հերալտի կարծիքը թուրքիոյ ելեմտական դժուարին վիճակին նկատմամբ : Ինչպէս արդէն ըսուեցաւ, դժուարութիւնը այն բանին մէջն է որ, եթէ փոխառութիւնները կառավարութեան կողմէն շարունակուին, կառավարութիւնը վերջապէս իր պարտքերէն չը պիտի կրնայ ազատիլ, իսկ եթէ փոխառութիւնը դադրի, երկրին առուտունքն ալ պիտի դադրի : Ըստ Լեանդ Հերալտի, այս դժուարութեան լուծումը կախում ունի քանի մը գլխաւոր միջոցներէ որ հետեւեալներն են : Առաջին հարկաւոր բանն է մաքս առնելու դրութիւնը փոխել : Օսմանեան տէրութեան օտար տէրութեանց հետ ունեցած առեւտրական դաշնագրութիւններուն պայմանաժամը մօտերէս կը վերջանայ, և այս պարագան պատահութիւն մըն է դուրսէն եկած ապրանքներուն վրայ դրուած մաքսին կանոնը փոխելու, այնպէս որ ծանր մաքս առնուի դուրսէն եկած այն տեսակ ապրանքներու համար որ վեղխութեան կը վերաբերին, նաև այն ապրանքներու համար որ ընդհանուր գործածուած բաներ են, բայց բուն երկրին մէջ անոնց տեղ գործածուելու ուրիշ բաներ կը գտնուին : Այսպէս բռնիկ արհեստները կը բազմանան և կը

ծաղկին, և օտար ապրանքներու հետ մրցելու դժբախտ հարկէն կ'ազատուին : Ինչպէս որ մէկ կողմէն դուրսէն եկած ապրանքներու վրայ մաքսն աւելցնելու է, նոյնպէս միւս կողմէն այս երկրէն դուրս ղրկուած ապրանքներուն վրայ յէն բողոքովին վերցնելու է մաքսը : Թուրքիոյ հարստութիւնը բնական ապրանքներէ կը բաղկանայ, ինչպէս են հանքեր, անուխ, երկաթ, բուրդ, ցորեն, և առնց նման բաներ : Եթէ կարելի ըլլայ այս ապրանքներն առանց մաքսի դուրս հանել երկրէն, այս տեսակ ապրանք դուրսերէն աւելի պիտի ուղուին, և բնիկներէն շատերը պիտի քաջալերուին զանոնք յառաջ բերելու : Եթէ տէրութեան թուղթերուն տոկոսիքը, թէ Եւրոպայէն առնուած ապրանքները վճարելու համար ոչ այնչափ ոսկի, որչափ ապրանք պիտի տրուի : Տուրք առնելու դրութեան փոխուած ատենը, յայտնի է որ հարկ պիտի ըլլայ ժամանակ մը կառավարութեան ծախքերը նուազեցնել, և այս ալ շիւրաւ կը կատարուի՝ բարձր աստիճանի պաշտօնատարաց տրուած չափազանց բոճիկը կտրելով, և այնչափ ամսական միայն տալով որչափ կը տրուի այնպիսի պաշտօնատարաց Սնդղիա, Գաղիա, Գերմանիա և Սմերկա : Երկրին մէջ գործերը և արհեստները քաջալերելու և ծաղկեցնելու համար պէտք է նաև շարունակել երկաթուղեաց շինութիւնը փոխառութեանց միջոցաւ, որ դուրսէն առնուելու են յատկապէս այս նպատակին համար :

— Մայրաքաղաքիս կալուածական տրոց հաւաքմանը համար, կը խեղճ թէ Ոստիկանութեան պաշտօնատան մէջ առ այս յատուկ մասնաւոր գրասենեակ մը բանալ որոշուեր է :

— Բրուսիոյ դեսպան ինկաթիէլ զօրապետն երեկ զիշեր պաշտօնական կուշունք մը տուաւ իւր ապարանքը, ուր ներկայ կը գտնուէին Բ. Դրան նախաւրաց և օտար տէրութեանց դեսպանաց մեծ մասը :

— Եգիպտական լրագիր մը կ'ըսէ թէ անցեալները Գահրիէի շրջակայները օգն յանկարծ աւրուելով, կայծակներով որոտումէ մը յետոյ, կաղինի մեծութեամբ կէս ժամու չափ շարունակ կարկուտ տեղացեր է : Բնական գիտութեան մէջ տակաւին ցարդ կէս ժամ կարկուտ տեղացած ըլլալու ո'չ մէկ յիշատակութիւնը կայ, և ո'չ ալ հաւանական ու կարելի կ'երևի :

— Առջի օրը Լա թիւրքիէն առնելով ծանուցինք թէ մայրաքաղաքիս մէջ Հայկական Հնագիտութեան անուամբ ուսումնական նոր ընկերութիւն մը կազմուեր է : Այս մասին մեր վերջէն ստացած տեղեկութիւնը կը հաւաստեն թէ յիշեալ ընկերութեան գաղափարը մէկ քանի ուսումնական անձինք յղանալով,

որոց գլխավորներն են լուսանկարիչ Ապ-
տուլլահեան եղբարք, Վ. Հ. Կղեմէս
վարդապետ, Տօքթէօր Մօրթման և
վերջերս Ռուսաստանէն մայրաքաղաքս
հասնող Պ. Ա. Երեցեանց, և այլք, մէ-
ջերնին առժամանակեայ մասնաժողով
մը կազմեր են յիշեալ ընկերութեան
կանոնադրութիւնը ծրագրելու, որոյ
անդամակցութեան գլխավոր պայման-
ներն հետեւեալներն են կ'ըսուի:

Ընկերութիւնը հինգ տեաակ կարգի անդամներ պիտի ունենայ, 17 գործող անդամք, որք տարեկան տուրք մը պիտի վճարեն, 2րդ խմբագիր անդամք, որք գոնէ տարին անգամ մը գիտնական աշխատութիւն մը պիտի մատակարարեն Ընկերութեան, 3րդ Պատուոյ անդամք, որք արդէն ինքզինքնին հայկական հնութեանց ուսմանն ու քննութեանը տուող օտարազգի գիտնականներէն պիտի ընտրուին, 4րդ Օտար երկիրներու մէջ բնակող այն ուսումնական անձինքը՝ որք յանձն կ'առնուն Ընկերութեան թղթակից անդամներն ըլլալ, և 5րդ Նուիրատու անդամք, որք կը հաճին Ընկերութեան դրամական կամ նիւթական ու է մեծկակ նուէր մ'ընել։ Սոյն ընկերութիւնը, որ ուրիշ գիտնական ընկերութեանց հետ ալ յարաբերութեան մէջ պիտի մտնէ, զայդկազմող անդամներն մի միայն հայազգի չ'ըլլալով, առանց կրօնի, ազգայնութեան և սեռի խտրութեան՝ ամեն ազգէ և սեռէ ալ անդամակիցներ պիտի կարենայ ունենալ։ Ընկերութեան կանոնադրութեան ծրագիրն արդէն պատրաստուած լինելով, մօտ օրէն ընկերաց ընդհանուր ժողովոյ մը հրաւեր պիտի ըլլայ կ'ըսեն յիշեալ մասնաժողովոյ կողմանէ, պատրաստուած ծրագրի ընդհանուր հաւանութեանն ու վաւերացմանը ենթարկելու։

— Ասկից մէկ քանի ամիս յառաջ
Պէշիկիթաշ Օլլաամուրի հովտին մէջ, վը-
րան գտնուած 37 լիրայի գումարն կո-
շտպատելու համար Պարսիկ մ'սպաննող
տաճիկ նաւալար մ'ը երեկ առաւօտ կա-
մըրջին գլուխը էմին Էօնիւլի հրապարա-
կը կախաղանը հանուեցաւ :

— Բժշկական արքունի դպրոցին Չրդ-
և Յրդ- կարգի ուսանողաց մէջ այս
ուրբաթ երեկոյ ծանր կռիւ և ծեծկը-
ուք մը տեղի ունենալով տասն և հին-
գի չափ աշակերաք, ինչպէս նաև գոր-
ծը խաղաղեցնելու համար հասնող եր-
կու զինուորական, ծանրապէս վիրա-
ւորուեր և վնասուեր են : Հետեւեալ օ-
րը քննութիւն մը բացուելով խել մ'ու-
սանողներ այս ցաւալի խռովութեանը
գորգօրհն եղած բլալու յանցանօք կը
բռնուին ու արգելման ներքեւ կը դըր-
ուին :

մանկածամուս և 1874 Նոյեմբեր 10 ԹԸ.
Ուսկանաւ Գ. Բ. ասորագրութեամբ
առ Գ. Կ. Վճարելի պարտամուրհակ մը
գտնուած իշխարի մեղ յանձնուած է՝
տիրոջ յանձնելու համար :

Ուստի/կը հրաւիրեմք այդ պարտա-
մուրհակին տէր Գ. Կ. անուն անձը որ
ներկայ ծանուցման ծախքը վճարելով՝
գայ ընդունի իւր պարտամուրհակը :

Չորեքշաբթի օր իսկիւնտորէն մեկ-
նող ժամը վեցի շոգեհաւուն մէջ՝ պա-
հարանի մը մէջ մէկ քանի կտոր անպէտ
թղթոց հետ դրուած զինւորականի մը
Բեյլէին կորսուած ըլլալով, դտնողը
կը խնդրուի որ լրագրոյս գրասենեակը
բերէ յանձնէ կամ ղրկէ անպատճառ և
մէկ սէճիտիէ՝ ներդրեան վարձքն ըն-
դունի ։ Կորուստը, որ ըստ ինքեան ար-
ժէքաւոր բան մը չէ, դտնողին օգուտ
մը չ'ունենալէն զատ, կորսնցնողին յոյժ
կարեւոր է ։

Ἡ Ἰουδαία

Պուշտուն էվզէլ 38ընճը թէրթիպաթ
Սաքսունիա պիլէթէրինտէն թարաֆրմուզ-
տան թանդիմ ըըլնան չիբէթ հիսսէլէրինէ
իսսպէթ իտէն մէպալիդին մըքտարընը միւս
պէրին ճէտվէլի տիր ,

Պիր լիրալը	Հիսուսէյէ	Ղրշ	43
Իւչ	•	•	188
Ալթը	•	•	416

Պու. տէֆա եհնէ մէջըլու պիւթթէրին
87ինճի թէրթիպաթընտան օլարաք թան-
զիմ օլընան չիբէթիւրին ատէտ վէ գըյվէ-
թինին պէյանի ,

100	Հիսուս	Լիբան	1
50	•	•	3
50	•	•	6

Պէշա՛ն օլընա՛ն շիբբէթլէրոնէ՛ն մա՛տա
Սաքսոն պիլէթլէրի իլէ՛ Բումբէլի տէ՛միր եօ-
լու հիսսէլէրի վէ իվրօրաննո՛ն յապըը մէն-
ֆիաթլըը քեահատըլըրի սաթլըըը Ստամպո-
լիմթաա կէօմրիւկի սըրասընտա Եօ . 78
մահապատա : Ղուկաս Երկանեսէն :

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Կ. Պօլիս Պահճէ—Գալիու
Մեծ Մաքսատան դէմը Թիւ—13

Սաքսոնիոյ վիճակահանութեան 87 երրորդ շրջանին բուն տոմսակներէն կը ծախուին մեր Դրամատան մէջ, սոյն տոմսակներէն նաեւ 20, 30 և 50 բաժիններէ բաղկացեալ Բաժնեթղթեր արտադրած եմք, որոց բաժանորդ եղողը մերձակայ 1875 լա. Յունվար 4էն սկսեալ հինգ ամսուան մէջ քաշուելիք վիճակահանութեանց մէջ շահելիք մեծագումար պարգևներուն կրնայ մասնակցել. սոյն վիճակահանութեան 100,000 տոմսակին կէսը այսինքն 50 հազարը անպատճառ պիտի շահի, և մեծ պարգևներն են 27,500, 16,500 11,000 8,050, 5500 ևն Լիբայ Օսմանեան :

Թէ՛ն Թուրքիոյ և Թէ՛ն օտար տէրու-
թեանց ամեն տեսակ Արժէթղթոց փո-
խանակութիւնք կ'ըլլան մեր Դրամատան
մէջ, նոյնպէս նաև անոնց կտրոնները
կը գեղջուին գոհացուցիչ կերպիւ:

Տէմիրգափուլեան և Զօպանեան ընկ

ԹԱՏՐՈՆ ՕՍՄԱՆԻԷ
ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱՆ

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ Յ. ԷՖԷՆՏԻՒ ՎԱՐՈՎԱՆԱՆ
1874 Նոյեմբ. 30 Շաբաթ գիշեր ժամ 2 1/2

Արտաքոյ կարգի ներկայացումն
ԱՌԱՋԻՆ՝ ԸՆԴԱՄ ՆԵՐԿԱՅԱՆԱԼԻ
ԴԻԴԱԲԱՆԱԿ

ԲԼՈՒՐԸ

Թատերգութիւնի ի հնգ. արարս
Եւ յեօթն պատկեր
Հեղինակ | Թարգմանիչ
ԷՕԺԷ ՍԻԻ Պ. Ս. ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ

ՊԱՐ ՎԵՆԵՏԿԵԱՆ

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐ
Տիկնայք Մուտք վճարելէ ազատ են

Բերայի ՀԱՄԱԿԱՄ անուն նորակազմ
ընկերությունը այս անգամ, հասարակաց
օգտակար ծառայություն մ'ընելու նպա-
տակաւ, վիճակահանութեան մը ձեռնար-
կած է, 1000 թիւ տոմսակէ բաղկացեալ,
իրաքանչիւր տոմսակին զինք 1/4 մէճիտ
ըլլալով, որոց \$00ը միայն պիտի չահին,
առաջին պարզէն Գաշնակ մը, երկրորդը,
կարի մեքենայ մը, եւ ինչպէս վարը ցան-
կին մէջ կը տեսնուի: Վիճակահանութիւնը
յառաջիկայ Յունվար 5ին անպատճառ տե-
ղի պիտի ունենայ, Բերա Թաւրա Պաշի թիւ
42^ա, Համակամ Ընկերութեան Զբօսարանը:

3454

ՊԱՐԳԵՒՈՑՅԱՆ

Դաշնակ (ընանօ)	Ղըշ •	2000
Կարրի մեքենայ մը		1000
Բարրէ Պրիսթօնի վրայ մետաքսեայ պատկեր մը		200
Թափառական Հրեայ 8 հտր. կզմել.		150
Մօնթէ-Բրիսթօ 6 հտ. կզմ. և պատկ.		150
Բիչիօլա պատկ. և կազմեալ		100
Պատմութիւն տանն Արծրունեաց		60
Պատմ. Հայոց, 15 Հիկզնց. լուսան.		40
Միլտօնի Կորուստ զորախտին կազմ.		40
Մատենագրութիւնը Պեչիկիճչնը կզմ.		35
Մատենագրութիւնը Գուրեանի կզմ.		35
Բանական փիլիսոփայութիւն բաժան.		35
Եալ յերկուս հատորս		35
Գաղանիք Հաւատաքննութեան		35
Պատմ. Հայոց Պէրպլէրեան կազմ.		50
„ „ „ Թղթակզմ.		25
10 Թիւեր Եւրոպական մեծագիր պատկերներ		15
85 „ Արլենքուրի Մէնսկեացը		
50 „ Բնար յաւերակս Հայրենեաց		
100 „ Վիշտը իմի փարիզի ձեռնէ Ոստանիկ Տ. Մարգարեանցի		

- 70 • Ամուր սիրայինը
- 80 • Հրաշալիք բնութեան
- 80 • Գիրք ժողովրդեան
- 70 • Հայ թագաւորաց պատմական
խաղի թուղթ, որ ամեն կար-
գի ազգայնաց գիրութիւն կու-
տայ Հայոց պատմութիւն սովորելու

ԳիՏԵԼԻՔ • — Տոմարկը կորսնցնողը բան
մը պահանջելու իրաւունք չունենար •

Տոմարկները հետեւեալ տեղերը կը ծախ-
ուին •

Բերա, ընկերութեան Զբոսարանը և
Թագաւոր Միսաիւսի Նիկողոս աղա (Տէտէ-
եանի խանութը) •

Պօլիս Զրէնկեան գրատունը •

Պէշիկթաշ՝ Եփեսոսէն Եղբայրասի-
րաց Ընկ • Զբոսարանը և Գէօրիւս—պաշի
ճատտասի Սարաֆ Սաւատուր աղա (Սէֆէր-
եանի խանութը)

Օրթագիւղ, Թաշ — Նէտրիվէն Մա-
նուկ աղայի կազինոն •

Խասգիւղ, Շահ—Նուպար Վարժարանը

Պ • Միհրան Մանասեանի ձեռագիր •

ԲՆՆԱԿԱՆ ԿՐՕՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Տ • Սահակ Քանանյի Տ • Սարգսեան
Հրամանաւ

Տ • Տ • ՆԵՐՍԻՍԻ Ս • ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ
Պատրիարքի Կոստանդնուպոլսոյ և
ԿՐՕՆ • ԺՈՂՈՎՈՑ

Արժանապատիւ և ուսումնական Քահա-
նային աշխատասիրած այս գործը, որ մին
չև ցարդ հրատարակուած Հայերէն Կրօ-
նագիտական երկոց ամենէն ընդարձակն ու
ճոխագոյնն է, թէ՛ դպրոցական ուսման և
թէ՛ անհատական ընթերցման արժանի եր-
կասիրութիւն մ'է, որ կը գտնուի ամեն
Հայ գրաւաճառաց քով 'ի գին 5/4 մէճիտ •

Աւելի քանակութեամբ առնուլ ուղղին
մասնաւոր և գոհացուցիչ գեղջ կ'ըլլայ, գի-
մելով առ Արժանապատիւ Հեղինակն •

ԳՐՈՑ ՈՒ ԲՐՈՑ

Ե Ի

ՍԱՍՈՒՆՔԻ ԴԱԼԻԹ

Կ Ա Մ

ՄՀԵՐԻ ԴՈՒՌ

Մարգրեաց

Գ • Վ • ՍՐՈՒԱՆՉՏԵԱՆՑ

Կը գտնուի ամեն Հայ գրաւաճա-
ռաց գով՝ գին 8 զրուշ •

Ա • ՏԸՊԵԻ

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՔ ԵՄԾԿԵՑԵԼՈՑ

ԿԱՄ

Պատմութիւն Թագուն գիտութեանց
որ 'ի նախնի ժամանակաց մինչևցայօր

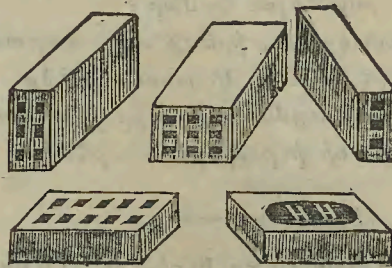
ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՑ Ն • ՃԻՎԱՆԵԱՆ

Ի Բ • ՏԵՏՐ

Տետր առ տետր կը հրատարակու
16 երեսէ բաղկացեալ գին մէն մի
տետրին 40 փարայ •

Մեծարգոյ Տէօքէթօր Գ • ՃԻՎԱՆԵԱՆ
Փարիզի ատոմարայօժը, որ արդէն ցաւոտ
և փառած ակռաներու բժշկութեան, դար-
մանի և նոր ակռայ շինելու մասին մինչև
ցարդ ունեցած յաջողակութեամբ ծանօթ
է մայրաքաղաքիս հասարակութեան, իւր
տունը փոխադրած է այժմ Պէշիքթաշ

Քէօյ-իշի, Գարանֆիլ Պաքալ փողոցը թիւ
67, ուր ամեն օր կ'ընդունի իրեն գլմող-

Հ • ՅՈՎ ՍԵՓԵԱՆ

ԹՈՒՂ ԼԱՅ ՅԱՊՐԻԿԱՍԸ

ՊԵՏԻՔ ՏԵՐԻՔ

Էւրոպական կելէն հէր ճընս տէլիք-
լի թուղլալարն պէր այնքաք, զիքը օ-
լընան Ֆայրիգատա մաքինայ ըլա ի-
թիթա օլունուր •

Վէ քէրքիճ թուղլանըն՝ չիմտիէ տէ-
կին Սթանպուլաւ իմալ օլունանլարտան
դիատէ զայէթ ալեւ ճընսլա, վէ օ-
ճաքլարա մախուս տէլիքլի քէրքիճ
թուղլալար եաքլմաքտա տըր •

Պունլար էհվէն Ֆիթլա Ֆիթլալթ
օլունուր •

Վէ եաքու սահլալէրինէ սուհուլէթ
օլմաք իլին իսթէնիլէն մահալէ կէօն-
աէրիլէպիլի •

Իքթիզաք օլանըն, Պէօյիւքտէրէտէ
մէքքիլ ֆայրիգայա, վէ եախօտ ըլ-
տանպօլտա Ֆինճանճըլար եօգուլընտա
Ամբիգան խանըն ալթընտա, Եզնակ-
եան իօճաւուր աղանըն Նումերօ 27
մաքաղաքընա միւրաճալթ էյլէմէլէրի •

Ա • Տ Ի Ի Մ Ա

ՊՐԱԺԼՈՆ ԴԵՐԿԱՍՄ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՑ Մ • ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ՏԵՐ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

ՏԻԳՐԱՆ Յ • ՏԵՏԵԱՆ

ՀԱՏՈՐ ՄԵՏԱՍԱՆԵՐՐՈՐԴ

Ա • Տիւմայի երեք Հրացանակիրք
Դսան Տարի ետք վէպէրը հրատա-
րակէլէն ետեւ՝ հարկ էր նաև թարգ-
մանել տալ եւ տպագրել յիշեալ վէ-
պերը կերպով մը շարունակող գործն
որ է Պրատլոն Դերկոմս, անուանի վի-
պասանին մեծ վէպերէն մին որ թէ պատ-
մական նկարագիրներու, թէ հետա-
քըքրաշարժ անցքերու եւ թէ ճարտար
հիւսուածքին կողմէ ընթերցողին ու-
աղբութիւնը կը գրաւէ եւ միտքը կը
կըթէ •

Ամբողջ գործը 12 հատորէ պիտի
բաղկանայ •

Դահեկան
Բոլորին բաժանորդագրութիւնն է 12ի
իւրաքաչիւր հատորը

Բաժանորդ գրուիլ ուզողը կրնայ
գիմել Կ • Պօլիս Յ • Գալաֆեան ԵՂ
բարց Գրատունը, Չագմաքճըլար Եօ
գուշու, թիւ 16 •

Զմիւռնիա Տէտէեանց Գրատունը •

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐԱԶՈՐԴ
ՕՐԱՅՈՅՑ

1875

ԹԱՌԱՅԱՆԻՆ

ՅԵՐԵՐԱ ԿԱՀԱՆԱՅԷ ԽԱՌԳԻՂԷ

Պարունակութիւն ('ի բաց բուն Օրացոյ-
ցէ) Ծանօթութիւն, Պաշտօնական ցուցակ
անուանց մկրտելի երախայից տուեալ 'ի
կրօնական ժողովոյ, Շքանունք Եկեղեցա-
կանաց, աշխարհականաց և իգական սեռի,
Վարչութիւն Հայոց, ցուցակ Առաջնորդաց,
թիւ համայն Հայոց, Հայք 'ի Ռուսաստան,
Հոգևոր իշխանութիւնք Գրիստոնեայ ազգաց
Կ • Պօլիս, թիւ մարդկանց աշխարհի և
կրօնք, Վիճակագրութիւն Տաճկաստանի,
Կայսերազունք, Նախարարք, Ներկայացու-
ցիչք Օտար Տէրութեանց, Հայազգի պաշ-
տօնատարք, Բնակիչք գլխաւոր դաւառաց,
Ցեղք և կրօնք, Համառօտ պատմութիւնք
սկզբնաւորութեանց գլխաւոր տէրութեանց,
Գահակաք, Գահաժառանգք, Պաշտօնա-
տարք, Բնակիչք, Զօրութիւնք, Նաւատորմք,
Գանձք, Պարտք, Վաճառականութիւնք,
Նրկաթուղիք, Թղթատարութիւնք, Հեռագ-
րութիւնք գլխաւոր տէրութեանց, Արժէք
Դրամոց դանդան ազգաց, Պատկեր և կեն-
սագրութիւնք Մառեշալ Մաք-Մահոնի • Մ •
Թիէրի, Պիգմարք իշխանի և Կիթէնպէրկի
կը ծախուի գրաւաճառաց քով 'ի գին 3 զրշ •

Կեդրոնատեղին է Մէրճալը Փատրճա-
ճը խանի Վերնայարկ թիւ 28 ամեն օր
ժամ 5 էն 6 •

ԵՂԱՅՐ ՅԱԿՈՐՈՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ

Կ • ԲՕԼ ՏԸ ԴՕԴ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

Մ • Խ • ԵԷԷԷԷԷԷԷ

ՏԵՏՐ Թ •

15 տետրէ բաղկացեալ հետաքրքրակա-
ւ Ժիճաղաշարժ պատմութիւն մ'է, որ տե-
տր առ տետր պիտի հրատարակուի գին
միայ տետրի 40 փարայ կը ծախուի Մահ-
մուտ-Բաշայ Թօհաֆճի Ճանիկ աղայի խա-
նութը, բոլոր Հայ գրաւաճառներու և Կա-
մուրժի գլխու պարագան և լրագրածախ
ճրուիչներու ձեռամբ •

Սիրէճի խկէլէ ինտէ տէմիրճի մաղաղա-
լարընըն իթթիալինտէ պուլունան մաղա-
ղատա սօսալ վէ մութպախ իլին Քարտիֆ
վէ Նիուքասթըլ մատէնքէ օմլուրի սաթըլ-
մաքտա օլուպ՝ Թէշրիֆէ բաղալթ պուլու-
րան գէվաթըն հէր 'հալտէ խօշնուտ օլա
ճագլարը իլան օլընուր •

ՏԵՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԻՆԱՏՈՒ

ՕԳՍԷՆ ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ • ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

ՆՈՒՍՈՒՅԵԱՆ—ԻԱՆ

ՎԵՐԻ ՅԱՐԿ ԹԻԻ 7